

introduktion till register över geografiska notiser 1943–1999

conny saxin

»I detta register eftersträvas största möjliga korthet och överskådlighet men däremot ej absolut fullständighet eller sträng bibliografisk noggrannhet.»

Så inleder lektor Per Holm sitt register över Geografiska Notiser perioden 1943–1957, som riksföreningen publicerat på sin hemsida (www.geografitorget.se). Det är med viss respekt som man inser med vilken möda hans och andras arbete genomfördes vid den här tiden. Här var det papper och penna och kanske någon skrivmaskin som hjälpte till och inga datorer.

Registret som introduceras här är en fil i Microsoft Office Excel (97- 2003) och är uppbyggt på ett annorlunda sätt än Per Holms. Jag har använt mig av klassifikationssystemet för svenska bibliotek, det sk SAB-systemet, samt systematiserat innehållet utifrån delvis andra utgångspunkter. Genom att identifiera och skilja pedagogiskt metodiska artiklar från andra mer allmänna eller ämnesspecifika har ett biblioteksliknande register skapats. För att göra registret mer överskådligt har jag rensat bort bland annat signum i klassifikationssystemet men också en del andra hänvisningar. Recensioner presenteras med ett antal nedslag men inte uttömmande. I registret har jag infogat Excels filterfunktion vilket gör det möjligt att snabbt kunna hitta författare, specifika sökord eller annat som man är intresserad av.

Beskrivning av registret

I registret finns följande rubriker; författare, år/häfte/sida, kommentar, sökord och ämnesord. Jag har nöjt mig med att ta med ett *sökord* per artikel i denna version. Prova gärna att använda filtret och undersök vem av *författarna* som har bidragit med flest artiklar eller hur många artiklar som är klassade som naturgeografi. Här kommer läsaren att upptäcka att tidskriften definitivt inte är riktad till dem som har specialintresse av naturgeografi. Undersök till exempel när tidskriftens grundare professor Helge Nelson i en polemisk men samtidigt saklig artikel gick till försvar mot kritiker-na då han anklagats för att ha en föråldrad syn på geografiämnet. Hans kritiker angrep honom för att vara naturdeterminist med en förlegad ämnesuppfattning och de menade att det var en ny tid och att geografiämnet stod inför nya utmaningar. Ändå undrar jag med nutidens ögon om han inte hade en poäng i sin syn på ämnet med tanke på de globala miljöproblem som vi upplever idag? När publicerades den artikeln? Genom filterfunktionen kan man alltså snabbt ta fram teman, författare eller annat som man intresserar sig för. I kolumnen *kom-*

mentar finns en kort sammanfattning av essensen i artiklarna.

Ämnesorden är hämtade ur det ämnesordsregister som biblioteken använder när de systematiserar artiklar, böcker etc. I tidskriften dominerar naturligtvis artiklar med pedagogiskt metodiskt innehåll (Eab enligt SAB-systemet) men det finns också annat. Jag har definierat pedagogiskt metodiska artiklar utifrån begrepp som har relevans för skolan och som kan sägas ha en didaktisk koppling. Begreppet didaktik, som idag är vanligt förekommande i utbildningssammanhang, nämns till exempel redan 1945 i *Geografiska Notiser* av Erik Brännman i »Önskemål angående de metodiska anvisningarna i geografi för real-skolan» (nr 3, sid 16–22).

Tanken slog mig till sist att omslaget till

det första numret av *Geografiska Notiser* 1943 är påfallande likt första numret av *National Geographic Magazine* som kom ut 1888. Professor Helge Nelson, tidskriftens förste redaktör, gjorde tidiga studieresor till USA:s svenskbygder för att studera de svenska invandrarna och fick kanske inspiration på plats, vem vet? I det sammanhanget vill jag bara rekommendera den som har ett brinnande intresse och kanske också tid till förfogande att sätta sig ned och skriva *Geografiläraarnas Riksförenings* historia. Föreliggande register som du hittar i länken nedan kan möjligen vara till hjälp. Välkomna till registret, som är tillgängligt på:

www.educ.umu.se/connys_mapp/geografilararnas_rikforening_hemsida_2.html

*Conny Saxin är utbildningsledare vid
Umeå School of Education, Umeå universitet.
E-post: conny.saxin@adm.umu.se*